

Neúspešný pokus o reformu (rok 1968)

Pre 9. ročník ZŠ

Tematický celok: „Svet po druhej svetovej vojne“

ČSSR

Socializmus v kríze

Znak ČSSR

- ☞ Začiatkom 60. rokov sa **proces budovania socializmu dostáva v ČSSR do morálnej a hospodárskej krízy**
- ☞ **Občania boli stále viac a viac nespokojnejší s pomermi v ČSSR => prestávali veriť frázam a sľubom o „šťastnej“ budúcnosti**

Občanov už nedokázala
zastrašiť ani povestná
Štátna bezpečnosť

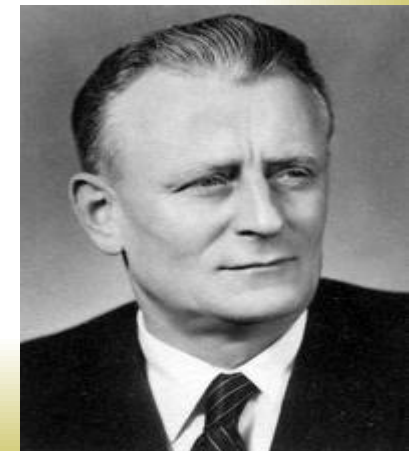
**Postupne sa odhaľovali zločiny
totalitného režimu...spoločnosť sa
postupne dozvedela o krutých metódach
vyšetrovania a nespravodlivo odsúdených
na smrť**

Zaostávanie ČSSR za západom

- ☞ ČSSR stále viac zaostávala za európskymi demokratickými krajinami => prejavilo sa to hlavne potom keď sa v roku 1961 zrútil tretí päťročný plán a nastalo citeľné zníženie životnej úrovne

Antonín Novotný

Československá socialistická republika

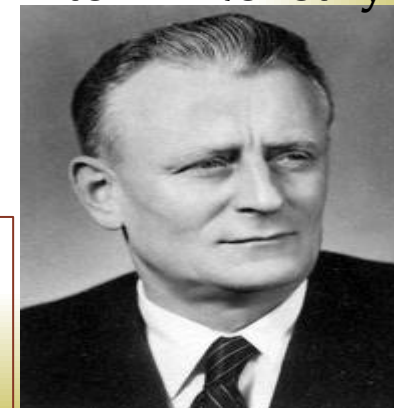

Nespokojnosť občanov

- ☞ Zníženie životnej úrovne sa prejavilo nespokojnosťou občanov...**ozývať sa začala inteligencia**, hlavne **spisovatelia**, ktorí **sa pokladali za „svedomie národa.“**
- ☞ **Komunistická strana** sa snažila túto **vlnu kritiky** zastaviť **čiasťkovými reformami**, ale aj medzi jej členmi rástla nespokojnosť

Antonín Novotný

FEDERATÍVNE USPORIADANIE
ŠTÁTU

Necitlivé protislovenské zásahy
Antonína Novotného narazili na
Slovensku na odpor

Zmeny vo vládnych kruhoch

☞ V roku 1968 nastali zmeny v najvyšších štátnych funkciách => do funkcie prvého tajomníka ÚVKSČ bol zvolený **Alexander Dubček** a na Slovensku neoblíbeného prezidenta Antonína Novotného vystriedal vojnový hrdina, generál **Ľudvík Svoboda**

A. Dubček

L. Svoboda

Reformné hnutie

A. Dubček

- ☞ Nové vedenie KSČ začalo pripravovať **reformný program**
- ☞ Príčiny reforiem:
 - ☞ - vnútornou príčinou reforiem bolo **nevyriešené postavenie Slovenska v rámci ČSSR a stalinský režim**
 - ☞ - vonkajšou príčinou reforiem zasa stále väčšie ekonomické **zaostávanie ČSSR za demokratickými krajinami**

Program zmien – akčný program

- ☞ **KSČ prijala základný dokument – AKČNÝ PROGRAM** → v ktorom bolo priznanie, že v predchádzajúcich rokoch **dochádzalo k nezákonnostiam** kde **postihovaný** boli tak **komunisti** ako aj **nekomunisti...**

Socializmus už nemal byť „strašiakom“, ale mal sa stať pre ľudí príťažlivým
⇔ zaviedol sa nový termín „**SOCIALIZMUS S ĽUDSKOU TVÁROU**“

Pražská jar

☞ **V spoločnosti sa diali podstatné zmeny:**

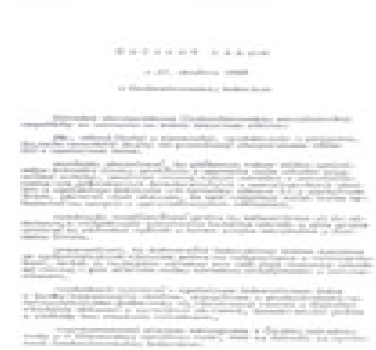
1. Zrušila sa **cenúra**
2. **Vznikali nové spolky**
3. Čiastočne sa obnovila **náboženská sloboda**
4. Konali sa **verejné zhromaždenia**

Zmeny sa začali diať v spoločnosti na jar a preto sa tento obrodný proces zvykne nazývať aj

PRAŽSKÁ JAR

30. októbra 1968 bol na bratislavskom hrade podpísaný **zákon o federácii**

Federácia...

☞ Celý rad zmien neobišiel ani otázku **rovnoprávneho postavenia Slovenska v spoločnom štáte...slovenská verejnosť a politici žiadali vytvorenie federácie**

Znamenalo to **dve rovnocenné republiky v spoločnom štáte**

Násilné potlačenie reformného hnutia

☞ V susedných socialistických štátoch sa vedúci činitelia komunistických strán obávali, že iskra demokratizačného procesu preskočí aj do ich štátov...rozhodli sa **reformy v ČSSR potlačiť vojenskou intervenciou**

Leonid Brežnev

Vedúci predstaviteľ ZSSR, ktorý stál na čele intervenčných vojsk piatich krajín ktoré vstúpili do ČSSR (1968) s cieľom potlačiť reformný proces

Vojenská intervencia

☞ **V noci z 20. na 21. augusta 1968 vstúpilo na územie ČSSR päť armád štátov Varšavskej zmluvy → ZSSR, Maďarska, NDR, Poľska a Bulharska...a okupovali Československo**

Vojská Varšavskej zmluvy v ČSSR

Vojenskej intervencie do ČSSR sa nezúčastnili tri socialistické krajiny:
Juhoslávia, Rumunsko a Albánsko

- ☞ Poprední predstavitelia ČSSR protestovali proti okupácii vojskami Varšavskej zmluvy, ale **rozkaz na vojenskú obranu štátu nevydali**, pretože sa obávali krviprelievania
- ☞ Do ulíc vyšli protestovať státisíce občanov, niektorí sa už domov nevrátili....

Intervenčné vojská usmrtili 94 ľudí

Pokus o „socializmus s ľudskou tvárou“ bol v ČSSR násilne a kruto potlačený

O krok späť...

✎ Alexander Dubček a niektorí ďalší členovia reformného krídla KSCĽ boli násilne odvedení do ZSSR, kde ich prinútili podpísať „dohodu“ nadiktovanú moskovskou vládou...**MOSKOVSKÝ PROTOKOL**

A. Dubček

J. Smrkovský

O. Černík

L. Svoboda